Sveriges allmänna nyttigare fåglar i två blad Plansch 2. Partåiga fåglar. S...

Andersson, Lars Gabriel,

Skolpl. Zoologi St. f. 135 b

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Sveriges allmänna nyttigare Fåglar

i två blad av

Lektor LARS GABRIEL ANDERSSON.

Plansch II. **Partåiga fåglar. Skärrfåglar. Rovfåglar. Vadare.**

(Matnyttiga fåglar ej upptagna.)

Stockholm. C. E. Fritzes Bokförlags Aktiebolag.

Lit. o. tr. i Generalstabens Litogr. Anstalt.

1. **Större hackspett,** *Picus* (*Dryobates*) *major* ♂.
2. **Liten hackspett,** *Picus* (*Dryobates*) *minor* ♂.
3. **Vitryggig hackspett,** *Picus* (*Dryobates*) *leuconotus* ♂.
4. **Spillkråka,** *Picus* (*Dryocopus*) *martius* ♂.
5. **Tretåig hackspett,** *Picus* (*Picoides*) *tridactylus* ♂.
6. **Grönglöling,** *Picus* (*Gecinus*) *viridis* ♂.
7. **Göktyta,** *Jynx torquilla*.
8. **Gök,** *Cuculus canorus* ♂ (hane), ♀ (hona).
9. **Tornsvala,** *Cypselus* (*Apus*) *apus*.
10. **Nattskärra,** *Caprimulgus europæus*.
11. **Kattuggla,** *Strix* (*Syrnium*) *aluco*.
12. **Jorduggla,** *Strix* (*Asio*) *accipitrinus*.
13. **Hornuggla,** *Strix* (*Asio*) *otus*.
14. **Tornfalk,** *Falco tinnunculus* ♂.
15. **Hvrråk,** *Pernis apivorus*.
16. **Ormvrråk,** *Buteo buteo*.
17. **Fjällvrråk,** *Buteo* (*Archibuteo*) *lagopus*.
18. **Tofsvipa,** *Vanellus vanellus*.
19. **Ljungpipare,** *Charadrius apricarius*.
20. **Strandpipare,** *Aegialitis* (*Charadrius*) *hiaticula*.
21. **Kärrsnäppa,** *Tringa alpina*.
22. **Skogssnäppa,** *Totanus ochropus*.
23. **Drillsnäppa,** *Actitis* (*Tringoides*) *hypoleucos*.
24. **Ängsknarr,** *Crex crex*.
25. Huvud och fot av **Pilgrimsfalk,** *Falco peregrinus*.
26. » » **Duvhök,** *Astur palumbarius*.
27. » » **Glada,** *Milvus milvus*.

Partåiga fåglar l. Klätterfåglar N:o 1—8.

Hackspettarna, N:o 1—6, äro slanzfåglar och leva av insekter och larver, som de med nåbben och den långa, böjliga, med hullingar försedda tungan hacka och leta fram ur murkna träd. Äta även myror, särskilt N:o 6, och stundom bär och frön av barrträd, i synnerhet N:o 1. Äggen läggas i ett av fågeln själv hugget hål i träden utan bsomn. Leva ensamma eller parvis i skogarna. Klättra utmärkt i träden. Stöva om vintern omkring för att söka föda. Låtet är en gäll, upprepad lockton. N:o 1—4 finnas i hela landet, N:o 3 dock sparsamt, N:o 5 är allmän i norra Sverige, men blir sällsynt söderut redan i mellersta landskapen. N:o 6 är allmän i södra och mellersta delarna, men saknas längre norrut. Honorna saknas i allmänhet hanarnas lysande färger på huvudet. Hos N:o 2 ersättes sålunda den röda färgen av vitt, hos N:o 1 och 3 av svart, hos N:o 4 likaså utom på en fläck på nacken, som är röd även hos ♀. Hos N:o 5 blir det gula vitt och hos N:o 6 saknas det röda under ögat.

Göktytan, N:o 7, är fytfågel, lever huvudsakligen av myror, som hon fångar med sin klottiga tunga. Bon i ihåliga träd. Låtet är ett gäll, nånga gånger upprepat skrik. Vistas i Skåne och är allmän i södra och mellersta landet. *Göken*, N:o 8, är fytfågel, lever av insekter och större larver. Äggen läggas ett i vart bo hos åtskilliga småfåglar, som kläcka och uppföda ungarna. Hanen gal om våren (fortplantningstiden). Allmän i hela Sverige. (Göktytan och göken klättra ej, ehuru de ha s. k. klätterfötter som hackspettarna.)

Skärrfåglar N:o 9 och 10.

Tornsvalan, N:o 9, är fytfågel, lever av smärre insekter, som hon med sitt breda gap fångar i flykten. Äggen läggas under tegelpannor eller i sprickor i murar, vanligen utan bala. Allmän i hela landet. *Nattskärran*, N:o 10, är fytfågel, lever av insekter, som fångas under flykten. Fullkomlig natt fågel. Äggen läggas på marken utan reda. Har ett surrande läte som en spinnrock. Vistas i gles barrskog, allmän i södra och mellersta Sverige.

Rovfåglar N:o 11—17.

Ugglorna, N:o 11—13, dels stann- (N:o 11), dels fytfåglar (N:o 12), dels båda delarna (N:o 13), leva huvudsakligen av råttor och sorkar. Bon i ihåliga träd (11), på marken (12) eller i ett gammalt krikko (13). 11 och 13 finnas i södra och mellersta Sverige (13 mera sparsamt) vid gårdar och skogsbryn, 12 är allmän på fjällmyrarna. *Torpfalken*, N:o 14, fytfågel, lever av möss och insekter. Bon i träd. Allmän på slätter i hela Sverige. (Det blå hos ♂ är rostbrunt hos ♀.)

Bivråken, N:o 15, är fytfågel, lever mest av insekter (äter hela humlebon med larver och kakor). Bon i höga träd; finns i skogarna över hela landet. (Färgen varierar mycket. Stundom är hela undersidan mörk, stundom hela huvudet vitt.) De *egentliga vråkarna*, N:o 16 och 17, äro fytfåglar, leva av sorkar, råttor, men även stundom fåglar och fågelungar. Bon i höga träd (16) eller på en klippavsats (17). Ormvråken är allmän i södra och mellersta Sverige skogar upp till mellersta Norrland, fjällvråken i fjälltrakterna.

Örnen, N:o 18, är fytfågel, lever mest av insekter (äter hela humlebon med larver och kakor). Bon i höga träd; finns i skogarna över hela landet. (Färgen varierar mycket. Stundom är hela undersidan mörk, stundom hela huvudet vitt.) De *egentliga vråkarna*, N:o 16 och 17, äro fytfåglar, leva av sorkar, råttor, men även stundom fåglar och fågelungar. Bon i höga träd (16) eller på en klippavsats (17). Ormvråken är allmän i södra och mellersta Sverige skogar upp till mellersta Norrland, fjällvråken i fjälltrakterna.

Vadare N:o 18—24.

De allra flesta vadare leva uteslutande av insekter och larver, som de med sin långa näbb fångas i gryttja eller gräs, och äro därför att betrakta som nyttiga fåglar. Men då de i allmänhet äro inskränkta till vissa lokaler (sankmarker och stränder), kan den nytta de göra ej jämföras med tättingen och hackspettan, som äro mycket allmänneure, varför här blott ett fåtal av de många svenska arterna medtagas. De äro fytfåglar och lägga sina ägg på marken, vanligen utan bala. *Tofsvipan* finns på kärrängar i södra och mellersta Sverige som numera gemen sparsamt. *Ljungpiparen* finns på landets alla slätter (även fjällbedar). *Strandpiparen* är allmän vid havskusterna, finns stundom även vid insjöarna. *Kärrsnäppan* och *skogssnäppan* äro spridda över hela landet. *Drillsnäppan* och *ängsknarren* äro våra vanligaste vadare, den förra finns vid alla våra vattendrag, den senare på landets alla sädesskärar och ängar.

De vanliga rovfåglarna skiljas lätt på huvud och fot. *Örnen* (15) har främre tågnätrakten fjäderklädd, där de andra ha horst. *Ormvråken* (16) har jämn fiveskäbbkant och tarsen med en rad tämligen höga plåtar på framsidan. *Falkarna* (25) ha en utskärnde vass tand på fiveskäbbkanten utrax bakom näbbhaken och tarsen klädd med små plåtar. *Duvhöken* (26) har fiveskäbbens kant med en utskärnde bukt nära roten och tarsen med en rad breda, långa plåtar framtill. *Gladan* (27) har jämn näbbkant och tarsen med några få (omkring 5) stora plåtar framtill.

1916

KUNGL. BIBLIOTEKET
2019/83

Skolpl. Zoologi Stif. 135 b